

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravišstvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 120.

Položaj v Nemčiji.

Zunanjepolitični položaj Hitlerjeve Nemčije se zadnji čas ni nič zboljšal, celo poslabšal se je. Radi vprašanja Avstrije in Podonavja je prišel Hitler v spor s svojim dosedanjim protektorjem Mussolinijem. Ni pa nikjer dobil enakovrednega nadomestila. Naslon na Anglijo se ni posrečil, kakor je želela nemška diplomacija. V razorožitvenem vprašanju ni prišlo do sporazuma z Anglijo, kamoli s Francijo. V notranje-političnem oziru hitlerizem ni uspel, da bi obvladal naraščajoče poteškoče.

Gospodarske prilike.

Hitlerizem se kaj rad baha — in to bahanje z radostjo objavljajo hitlerjevski listi v naši državi —, češ, da je v vprašanju delovne oskrbe dosegel velike uspehe. Število brezposelnih je do januarja 1934 res padlo, ako se sme verjeti uradnim poročilom, od 6 milijonov na 3,772.000. Ker je izvoz nemškega blaga kljub vsem nemškim naporom padel tako, da je vsled tega vsaj pol milijona delavcev izgubilo delo, je znižanje števila brezposelnih treba staviti na račun zboljšane notranjega trga. Da vsi hitlerjevski poskusi o povečanju nemškega izvoza ne rodijo zaželenega sadu, dokazuje Poljska, kjer se kljub nenapadalni pogodbi z Nemčijo še vedno širi bojkot nemškega blaga. Kar se pa tiče notranjega nemškega trga, se je najbolj poživila tekstilna industrija. V Nemčiji se sedaj izdelujejo v ogromnih količinah razne uniforme. Uniformirani so hitlerjevski napadalni in bojni oddelki. Uniforme dobi »Hitlerjeva mladina«, koje vrste od dne do dne rastejo. Uniforme, in sicer nedeljske, dobijo delavci. Kmalu bo v Nemčiji vse uniformirano. Tako se množi zaposlenost in zaslužek tekstilne industrije. Vlada je tudi vpeljala podporno akcijo za mlade pare, ki sklenejo zakonsko zvezo. Pri tej priliki dobijo bone, s katerimi si nabavijo vse potrebno za domače gospodarstvo. Zadnji čas je 250 tisoč mladih poročencev dobilo takšno podporo do svote 1000 mark v bonih. Kajpada so dobili take podpore sami hitlerjevci, nekdanji pristaši drugih strank pa ne. Izboljšanje notranjega trga z vzporedno padajočim izvozom v inozemstvo ima tudi ta nedostatek, da mora Nemčija uvažati vedno več surovin. Povečani uvoz proti padajočemu izvozu pa slabo vpliva na nemško valuto, ki se bori z velikanskimi težavami.

Borba proti katolicizmu.

Še večja nevarnost proti hitlerizmu od katoliške cerkve, zoper katero pripravlja takozvani kulturni boj. Da se je ta pravzaprav že začel, spričuje velikonočno pismo papeža Pija XI. nemški katoliški mladini. V tem pismu hvali sv. Oče odločno versko prepričanje mladine in njenih organizacij, ki se tako pogumno zoperstavljajo raznim vabljenim ponudbam, odnosno s silo delujoči propagandi za novo življenjsko prepričanje, ki vodi proč od Kristusa v poganstvo. Kljub temu je ostala mladina zvesta prisegi Kristusu in njegovi cerkvi. Mi poznamo, tako zaključuje sv. Oče svoje pismo, položaj katoliške mladine v Nemčiji. Naj vedo vaši sorodniki, da je vaša stvar tudi naša stvar.

Nemški vladi je to pismo jako neugodno, ker se sv. Oče popolnoma istoveti z nemškimi katoličani v njihovi borbi zoper narodni socializem ter jih v tem boju podpira in ohrabljuje. Tako tolmačijo to pismo veliki inozemski listi, n. pr. veliki londonski list »Times«, ki piše, da je to pismo znak pripravljenosti nemških katoličanov za

kulturni boj, ki preti, da kmalu izbruhne z vso silo. Krivda je na strani nemške vlade, ki noče izvrševati določbe v konkordatu (pogodbi med papežem in Nemčijo) o obstoju in varstvu katoliških mladinskih organizacij. Katoličani zahtevajo, kakor je sporočil znani Münchenski nadškof kardinal dr. Faulhaber bavarskemu notranjemu ministru Wagnerju, za svoje verske, prosvetne in vzgojne organizacije nemoteno možnost obstoja in delovanja. Ne morejo se tudi odpovedati vzgojnemu športu, to je, pravici, da katoliška društva vprizarjajo igre, da prepevajo, da telovadijo, da delajo izlete, da se vadijo v smučarstvu, ker je čisto notranja vzgoja brez zunanjih oblik nesmisel. Zahtevajo tudi pravico, da smejo svojim društvom dati lastno uniformo, ker skupna uniforma vpliva vzgojno, saj se odstranijo soc. razlike. Nemška vlada, zlasti podrejeni prvaki hitlerjevske stranke, pa pritiskajo na Hitlerja, naj odbije zahteve katoliških škofov ter se polasti vse nemške mladine, češ, da ima samo država pravico vzgajati mladi rod. Nad Nemčijo se torej zbirajo črni oblaki kulturnega boja, ki bo škodoval ne katoliški cerkvi, marveč nemški državi.

*

Sveta vrata zazidana. V 4 velikih bazilikah v Rimu so takozvana sveta vrata, ki so celo sveto leto odprta. Ob začetku svetega leta se odprejo, ob koncu se zopet zazidajo. V cerkvi sv. Petra izvrši to sam sv. Oče, v ostalih bazilikah pa kardinali. Preden so se sveta vrata na velikonočni ponedeljek zazidala, je Rim doživel zadnji dan menda največje slovesnosti, ki se je vršila v svetem letu: proglasitev don Boska za svetnika na velikonočno nedeljo. Za ta dan je v Rim pripeljalo več ko 60 romarskih vlakov častilce velikega mladinskega apostola don Boska iz vseh delov sveta. Tudi Slovenci smo bili v lepem številu zastopani. Poleg romarjev iz vseh držav Evrope so tudi prišli zastopniki Amerike, Egipta, Palestine, Indije itd. Po tem vrhuncu je prišel na velikonočni ponedeljek slovesni zaključek svetega leta. Sv. Očeta so po starem običaju prinesli na nosilnici v cerkev sv. Petra. Ko je končal slovesno sv. mašo, je šel k takozvanim »svetim vratom«, kjer je že čakal sklad opeke. Sv. Oče je vzel prvo opeko ter

jo položil na prag vrat. Za njim so kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki vzeli vsak po eno opeko ter jo položili na prag omenjenih vrat. Medtem so se pele cerkvene pesmi. Delavci so nato zazidali vrata. Vzidali so v ta vrata veliko spominsko svetinjo. Nato je papež zopet šel v cerkev, kjer je zapel »Te Deum« ter končno podelil zbrani množici svoj blagoslov. Tako so se sveta vrata zaprla ter bodo ostala zaprta 16 let. Odprla se še le bodo za novo sveto leto na velikonočno soboto leta 1950. Kdo jih bo takrat odprl? Kakšne bodo takrat razmere na svetu? Nas katoličane tolaži in okreplja Gospodovo jamstvo, izraženo v znani obljubi, da katoliške cerkve ne bodo premagala niti peklena vrata.

Slovenci pri sv. Očetu. O Veliki noči je poromalo v Rim 170 Slovencev, da se udeležijo proglašenja Don Boska za svetnika in sklepa svetega leta. Slovincem se je pridružilo 18 hrvatskih romarjev. Slovence in Hrvate je svetli Oče sprejel v posebni avdienci na velikonočni ponedeljek ob pol sedmih zvečer. Sv. Oče je dal vsakemu romarju poljubiti papeški prstan s svetinjami. Medtem so salezijanski bogoslovci ves čas prepevali slovenske Marijine in velikonočne pesmi. V nagovoru, ki ga

Za spomladansko zdravljenje

čiščenje krvi in pri slabi prebavi uporabljajte znani **PLANINKA ČAJ BAHOVEC**. Pristen je le, če nosi:

1. zaščitni žig, — 2. ime proizvajalca: Apoteka M. Bahovec, Ljubljana, — 3. paket mora biti vezan in plombiran.

Torej za spomladansko zdravljenje samo pravi:

PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC Iz Ljubljane.

Reg. pod Sp. br. 76
od 5. II. 1932

je imel na Slovence, je sv. Oče poudaril svoje veselje, da jih vidi zbrane okoli sebe. Pohvalil je njihovo versko vnemo in ljubezen do skupnega Očeta vseh kristjanov. Opominjal jih je, naj porabijo sadove odpustčenja in odrešenja, ki naj se kažejo v svetem, krščanskem življenju, v tistem nadnaravnem življenju, za katero je prišel na zemljo Kristus, da ga v obilici imamo. Vi, preljubi sinovi in hčere, to vzvišeno življenje v svojih dušah že gojite, saj ste dobri otroci sv. cerkve, dobri kristjani, kako pa bi bili sicer prišli k očetu, če bi ne bili dobri otroci. Končno je sveti Oče podell navzočim svoj blagoslov, s katerim je blagoslovil tudi družine, starše, otroke, bolnike, duhovnike, škofo in vse tiste, ki sodelujejo pri katoliški akciji.

Slovenske usmiljenke v misijonih.

Sv. Vincenc Pavelski je v zvezi z Lučviko Marijak, katero je Pij XI. letos 11. marca proglasil za svetnico, ustanovil družbo usmiljenih sester, ali, kakor se po svojem namenu in delovanju imenujejo, hčera krščanske ljubezni. Udeleževanje te ljubezni se deli v tri velike veje: 1. strežba bolnikov, 2. skrb za sirote in zapuščene, 3. pouk krščanskega nauka in drugega znanja. Na misijonski poklic usmiljenk je že mislil ter izvršil potrebne predpriprave sam sv. Vincenc. Ni pa doživel, da bi šle sestre v misijon. To se je zgodilo pozneje. Danes pa je družba usmiljenih sester raztegnila svojo dejavno ljubezen skoro po vsem misijonskem svetu. Tudi slovenske usmiljenke se udeležujejo z veliko vnemo in požrtvovalnostjo in tudi z obilnim uspehom v raznih pokrajinah misijonskega sveta. Lansko leto so odšle, kakor smo že poročali po »Katoliških misijonih«, v poganke misijone tri slovenske usmiljenke. Na Japonskem (Fukuoka) deluje sestra Alojzija Zupančič, rojena 9. junija 1903 v Lokah pri Sv. Juriju ob Taboru. Z njo je šla lani v misijone sestra Jožefa Jančar, r. 19. decembra 1900 v Št. Jerneju na Dolenjskem, ki ima svoj delokrog v Šanghaju na Kitajskem. Tretja, ki je šla lani v misijone, je s. Ana Rešetič, r. 26. apr. 1894 v Št. Jerneju na Dolenjskem, in sicer deluje na otoku Madagaskar (v Indijskem oceanu, vzhodno od južne Afrike). V provinciji Siriji delujejo: s. Marija Zupančič, sestra zgoraj imenovane, r. 1. VIII. 1886, deluje v Kairu v Egiptu. Alojzija Rolla, r. 25. I. 1892 v Mariboru, deluje v Aleksandriji (v Egiptu ob morju). Alojzija Gajšek, r. 4. V. 1891 v Št. Juriju ob južni žel., deluje sedaj v Port Saidu (v severnem Egiptu ob morju). V provinciji Turčija delujejo v Carigradu naslednje sestre: Terezija Fras, r. 17. X. 1894 v Rogoznici pri Ptuj; Katarina Kac, r. 21. IV. 1893

pri Sv. Martinu pri Slovenjgradcu; Alojzija Jančič, r. 1. VI. 1890 pri Sv. Petru na Medvedjem selu; Ivana Šušteršič, r. 28. V. 1887 v Črni vasi na Kranjskem; prednica s. Alice Montecuccoli, r. 30. V. 1874 v gradu Gorica blizu Sv. Pavla v Savinjski dolini. V šoli sv. Jurija v Carigradu se udeležujejo: Katarina Ovsinek, r. 8. XI. 1859 pri Sv. Mihaelu na Štajerskem; Alojzija Prinčič, r. 18. XI. 1881 v Istri; Marija Makovec, r. 6. VIII. 1904 v Motovilih pri Gornji Lendavi. V bolnici sv. Jurija v Carigradu je polovica Slovenk: prednica s. Terezija Fijavž, r. 25. IV. 1869 v Skomarju pri Konjicah; Jožefa Sporer, r. v Dogašah pri Mariboru 10. III. 1879; Antonija Dušak, r. 12. V. 1887 v Moravski gori pri Litiji; Marija Tomelj, r. 25. III. 1883 v Zagradcu; Ivana Gabrovšek, r. 25. III. 1892 v Horjulu; Alojzija Zakšek, r. 8. VIII. 1887 v Pokleku na Štajerskem; Karolina Simončič, r. 19. IX. 1889 v Radečah; Marija Petelinšek, r. 29. VI. 1893 v Kolačnem pri Poljčanah; Frančiška Hribernik, r. 2. III. 1901 v Škedenju pri Konjicah; Elizabeta Brodnjak, r. 30. X. 1900 v Hodošah pri Hajdini; Ana Pribožič, r. 28. V. 1900 v Rajhenburgu, deluje v Bebeku, severno od Carigrada. Nadalje delujejo: Jozefina Golob, r. 6. V. 1881 v Št. Rupertu na Dolenjskem, v Smirni (v Mali Aziji); Elizabeta Nareks, r. 17. XI. 1866 v Zavrhu na Štajerskem, v Santorinu (na otoku južnovzhodno od Grčije); Marija Primožič, r. v Bistri pri Vrhniki 26. II. 1876, in Jozefina Štefulja, r. 13. IX. 1883 v Prapročah, pa delujeta v Bitolju (na jugu naše države). Argentino

(v južni Ameriki) si je izbralo za področje svojega udeleževanja ljubezni do bližnjega 10 slovenskih usmiljenk in sicer: Angela Ponikvar, r. 7. V. 1881 v Blokah pri Rakeku; Ivana Horvat, r. 31. VIII. 1888 v Polzeli; Mar. Zdauc, r. 30. V. 1896 v Zetalah; Ana Petrič, r. 10. VII. 1895 v Slovenjgradcu; Ivana Gabrovšek, r. 8. VI. 1898 v Horjulu; Marija Klančar, r. 29. X. v Blokah pri Rakeku; Julijana Federuci, r. 18. V. 1896 v Ročinju pri Gorici; Marija Svetlin, r. 25. V. 1899 v Dobu pri Kamniku; Marija Zajšek, r. 2. III. 1901 v Hodošah pri Hajdini; Ana Kristanec, r. 16. VII. 1905 v Cerkljah na Gorenjskem. Skupno torej deluje 40 slovenskih usmiljenk v misijonih ali misijonom podobnih pokrajinah. Prav lepo število, ako pomislimo, da je jugoslovanska provinca usmiljenk še jako mlada ter se je njen razvoj še le začel.

Dom duhovnih vaj pri Sv. Jožefu nad Celjem.

Tridnevne oddeljene duhovne vaje se bodo vršile: za dekleta: začetek v torek dne 17. aprila ob šestih zvečer; za dekleta: začetek v torek dne 1. maja ob šestih zvečer; za dekleta: začetek v soboto dne 12. maja ob šestih zvečer; za dekleta: začetek v soboto dne 2. julija ob šestih zvečer; za žene: začetek v soboto dne 23. junija ob šestih zvečer. Vsak tečaj traja tri polne dni, h katerim se ne vsteje začetni dan zvečer ter se konča zjutraj ob šestih po dokončanih treh polnih dneh. Vzdrževalnina za ves čas je 75 Din. Tečaji za mesec po juniju se bodo še pravočasno naznanili.

Danes ali jutri Vam pride prav tole obvestilo: Kdor išče vajenca za trgovino ali obrt, kdor bi sprejel iz usmiljenja kakega siromašnega otroka v začasno oskrbo ali za svojega, kdor išče pastirja ali pestunjo, ali nudi kakršnokoli nameščenje za moške ali ženske, za daljšo ali krajšo dobo, kakor tudi vsakdo, ki si v svoji težavi sam ne more ali ne zna pomagati in vsakdo, ki je pripravljen ob prostem času delovati za »božji lon« (po navodilih društva) bodisi v mestu ali na deželi, v korist trpečega bližnjega, naj sporoči po dopisnici svoj naslov na: Dobrodelno društvo »Varstvo« v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Predsednik narodne vlade ✠

Po daljšem bolehanju je umrl dne 6. aprila v Zagrebu prvi predsednik slovenske poprevratne narodne vlade, g. dr. Janko Brejc.

Pokojni se je rodil dne 18. nov. 1869 na Brezjah pri Trzinu. Gimnazijo je končal v Celovcu, pravne nauke na Dunaju. Leta 1901 je bil izvoljen kot član katoliške narodne stranke v kranjski deželni zbor. Po dveh letih se je preselil iz Ljubljane v Celovec, kjer je postal predsednik Katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Navdušeno, požrtvovalno in neustrašeno se je boril v predvojni letih za pravice koroških Slovencev. Koroškim Nemcem je bil seveda trn v peti in je moral pred njimi pobegniti po zlomu v Ljubljano, kjer je postal predsednik prve narodne vla-

de in je bil kot tak na odločilnem mestu do dne 24. decembra 1920. V dobo Brejčevega vladanja Slovenije padejo težavni časi po prevratu, ko je bilo treba vse na novo ustvariti in obenem se boriti za naše meje na vseh koncih ter krajih proti Italijanom na jugu in napram Nemcem na severu. Dr. Brejc je zastavil vse svoje moči, da je otel Slovence, kar in kolikor se je dalo.

Zadnja leta se je nekoč tolikanj politično delavni gospod umaknil iz javnosti in je živel radi bolehnosti za svojo družino.

Pokojni g. dr. Brejc je bil zelo nadarjen, prepričan katoličan, navdušen Slovenec in požrtvovalen delavec za milo mu slovensko domovino. Enemu največjih slovenskih sinov ohranimo časten in hvaležen spomin!